הלכה · משנה תורה · מפרשים · שער המלך · ספר קדושה

שער המלך על משנה תורה, הלכות שחיטה

רבי יצחק נוניס בילמונטי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

שער המלך על משנה תורה, הלכות שחיטה

רבי יצחק נוניס בילמונטי

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/שער-המלך-על-משנה-תורה-הלכות-שחיטה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה 39-202611200317v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק ב 4
הלכה א 4
הלכה ב 8
פרק יא 11
הלכה א 11
פרק יב 13
הלכה ט 13

פרק ב

הלכה א

אבל החולין אסור לשוחטן בעזרה כו'. בפ' האיש מקדש דנ"ז ע"ב אמרינן חולין שנשחטו בעזרה מה"מ אמר ר"י משום ר"מ אמרה תורה שחוט לי שלי בשלי ושלך בשלך מה שלי בשלך אסור כו' וי"ל דבפרק כ"ש דף כ"ב אמרי' דלר"מ דנפ"ל איסורי הנאה מדפרט בנבלה אותו אצטריך למעוטי חולין שנש"ב והשתא קשה דלר"מ למאי אצטריך אותו ת"ל ממה מצינו דמה שלי בשלך אסור כו' ואיפכא ליכא למידק דלמאי אצטריך ר"מ למילף איסו' חש"ב ממה מצינו ת"ל מאותו דאי לא הוה נפ"ל איסו' אכילה ממה מצינו לא הוה מוקמינן אותו למעוטי חש"ב כיון דאכתי לא שמעינן דאסור באכילה וכה"ג צריך לומר לקמן דממעטינן מאותו חש"ב ואפי"ה אצטריך קרא דכי ירחק ממך המקום לאיסורי אכילה וכ"כ הרב החדושין יע"ש אך מאי דקשה הוא דאותו ל"ל ת"ל ממה מצינו דכי היכי דילפינן ממה מצינו איסור אכילה ה"נ נילף מיניה איסור הנאה והיה אפשר לומר דאע"ג דאתיא במה מצינו אפי"ה טרח וכתב קרא כי היכי דאמרינן בעלמא מלתא דאתיא בק"ו טרח וכתב קרא: האמנם ראיתי להרב מש"ל ז"ל בפ"ד מהלכות מו"ל הלכה א' שנסתפק בזה אי גבי בנייא אמרינן טרח וכתב קרא והביא ראיה דלא אמרי' גבי בנייא טרח וכתב קרא מההיא דגרסינן בפרק השוחט והמעלה והא דתנן הקומץ והמקבל דמים בחוץ פטור מנ"ל ומהיכא תיתי דחייב תיתי משחיטה מה לשחיטה שכן נפסלה שלא לאוכליו בפסח תיתי מזריקה מה לזריקה שכן זר חייב עליה מיתה תיתי מבנייא א"כ לא יאמר בזריקה ותיתי מבנייא כו' להכי כתב קרא למימר דלא אתי מבנייא ואי אמרת דמילתא דאתייא מבנייא טרח וכתב קרא אם כן אמרינן קומץ ומקבל לא אתייא מבנייא משום דזורק אתי מבנייא ואפילו הכי רבי ליה קרא ולעולם דקומץ ומקבל אתי מבניא א"ד יע"ש ואני תמיה עליו שהרי התוס' במס' שבת דף קל"א ע"ב ד"ה אי מעומר כתבו בהדיא דמילתא דאתיא במה הצד טרח וכתב קרא כמו מילתא דאתיא בק"ו ומבואר שם מדבריהם דדוקא במילתא דאתיא במה הצד טרח וכתב קרא אבל מילתא דאתיא במה מצינו בלא מה הצד לא אמרינן טרח וכתב קרא כיון דהוא פשוט כ"כ יע"ש ומההיא דפ' השוחט והמעלה שהביא הרב ז"ל מבואר דאפילו במילתא דאתיא במה הצד לא אמרינן טרח וכתב קרא ועיין בס' הליכות אלי בכללי המ"מ כלל תקכ"א ויש לתמוה על עוצם חכמתו איך אשתמיט מיניה דברי התוספת הללו ולדברי התוס' צריך ליישב ההיא דפ' השוחט דאע"ג דמילתא דאתייא במה הצד טרח וכתב קרא אפי' הכי כל דאיכא לשנויי משנינן כדאמרינן בריש קידושין ובספר כריתות להר"ש ז"ל בחלק לשון למודים שער

א' כ' דמילתא דאתיא במה מצינו אי אמרינן טרח וכתב קרא פלוגתא דתנאי היא דלמ"ד שני כתובים הבאים כאחד מלמדין ה"ט משום דאיכא למימר מלתא דאתיא במה מצינו טרח וכתב קרא ולמ"ד אין מלמדים ס"ל דלא אמרינן הכי אלא דוקא בק"ו יע"ש ולדאתאן עלה נראה דאכתי קושיין בדוכתא קיימא אף למ"ש הכריתות ז"ל שהרי בפ"ק דקדושין דל"ה אמרינן דר"מ ס"ל דב' כתובים הבאים כא' אין מלמדין וא"כ ע"כ דס"ל דדוקא בק"ו אמרינן טרח וכתב קרא אבל במה מצינו לא וא"כ הדרא קו' לדוכתא ואפשר ליישב דלר"מ אי לא הוה כתיב אותו לא הוה ילפינן ממה מצינו משום דאיכא למיפרך מה לשלי בשלך שכן ענוש כרת כדפריך בגמ' אמנם השתא דכתיב אותו ע"כ למילף במה מצינו משום דאל"כ אותו ל"ל כנ"ל ועיין במוהרלנ"ח סי' ל"ח עוד אמרינן התם אי מה שלי בשלך ענוש כרת אף שלך בשלי כו' וי"ל דהא קיימא לן אין עונשין מן הדין ומתוך כך היה נראה להביא ראיה למ"ש ה"ה ז"ל בפ"ב מה' מאכ"א הלכה א' דכל שנאסר בלאו הבא מכלל עשה מזהירין מ"הד וא"כ ה"נ כיון דאיכא לאו הבא מכלל עשה כדכתיב וזבחת מבקרך כו' בשעריך כמ"ש רש"י מזהירין ועונשין מ"ה האמנם הרב מוצל מאש סי' ך' כתב שאף ה"ה ז"ל לא כ"כ אלא דוקא גבי אזהרה אבל לענין עונשין אין עונשין מ"ה אע"ג דאית ביה לאו הבא מכלל עשה אלא שדבריו ז"ל סותרים למ"ש הרא"ם בפ' שמיני יע"ש וכבר הארכתי בזה מאוד במקום אחר ושוב ראיתי להרב שיירי כנה"ג ז"ל בכללי הק"ו דף קכ"ב עמוד שלישי שרצה להביא ראיה מסוגיא דשמעתין לדעת הרא"ם ז"ל ורבי' אליקים דסוברים דבכרת עונשין מן הדין וכתב וז"ל ולמ"ד דעונשין במ"מ לק"מ אבל למ"ד אין עונשין מאי איכא למימר ויראה דהכא פריך למ"ד עונשין מן הדין נימא דמה שלי בשלך ענוש כרת כו' יע"ש ודרך אגב ראיתי להרב מש"ל ז"ל בפ"ב מה' נזירות הלכה י"ז שהקשה לדעת הסוברים דבמ"מ עונשין מן הדין מההיא דפ' השוחט והמעלה שכתבנו לעיל דפריך א"כ לא יאמר בזריקה ותיתי מבנייא ואם כדבריהם אימא דאצטריך לומר בזריקה כדי לחייבו כרת על הזריקה יע"ש ולדעתי נראה דל"ק שהרי כתב הריטב"א בספ"ב דמכות והביאו מוהרי"ק בכללי הגמ' דבמידי דקרבן עונשין מ"ה ועיין בס' הליכות אלי בכללי האלף כלל ו' וכלל י"א שע"פ דברי הריטב"א ז"ל הללו ישב ההיא דפריך בזבחים דכ"ג אי מה זר במיתה אף יושב במיתה ופי' רש"י ז"ל דנגמר ממה מצינו אע"ג דאין עונשין מ"ה משום דכיון דהוו מידי דקרבן עונשין מ"ה יע"ש ודו"ק:

טעם המלך א) **בקונטרוס** הכללים אשר לי ת"ל גם אנכי הארכתי בענינים האלה והנה במה שכתב הרב פה להקשות מאי הקשה הש"ס מה שלי בשלך ענוש כרת אף שלך בשלי ענוש כרת הא אין מזהירין מן הדין ונקט לפשוטו דמלתא דכמו שאמרינן גבי ק"ו

אין מזהירין מן הדין כן נמי אמרינן גבי מה מצינו ואולם דבר זה מחלוקת הפוסקים הוא ועיין במ"ל פ"ד מהל' נזיר הביא בזה פלוגתא בין הר"ן ומהר"ם די בוטן ואנכי תליתי הפלוגתא בין ב' טעמים אלו שאמרינן דאין מזהירין מן הדין הטעם הא' הוא לפי שאינו כתוב מפורש ואף דהוי משלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן מ"מ דלמא איכא פירכא וכדומה וא"כ אין חילוק בין ק"ו למה מצינו דכמו דק"ו הוא אינו מפורש ואף שהוא מי"ג מדות וה"ה נמי מה מצינו אבל לטעם השני והוא הטעם שכתב המהרש"א בסנהדרין משם הסמ"ק דלכן לא לוקין על ק"ו לפי שאמרינן יען שדבר הנלמד חמור מן הדבר הלמד לכן אי אפשר לענוש עליו דדלמא לא די בעונש הקל עיין במהרש"א סנהדרין וא"כ לפ"ז מאי שני ק"ו ממה מצינו דזה דוקא ק"ו אבל במה מצינו הרי הנושאים שוין הן באיכותן וראוי' זה כראוי' זה והנה לפי ייעוד הזה אמרתי נמי דסברות הרב המגיד אשר רמז עליו הרב פה והיינו אי אמרינן אי איכא עשה בהדי ק"ו שלוקין עליו תלי' נמי בהך סברא דודאי אי אמרינן דהטעם והוא דאין מזהירין ועונשין מן הדין לפי שהנושא דנלמד אינו דומה לנושא המלמד דזה קל ודי בעונש מלקות וכרת ונושא הנלמד החמור אינו די בעונש הזה א"כ ודאי ליתא לסברת ה"ה דאי איכא עשה בהדיה לוקין אדרבה הלא עוד חמור הוא שאיכא נמי עשה בהדיה ודוקא אימת איכא סברת הה"מ אי אמרינן דטעמא הוי משום דאמרינן לפי שלא נכתב בפי' לכן המציא הה"מ סברתי' אי איכא עשה בהדיה הרי חזינן התורה אסרתיה ושוב ילפינן המלקות מק"ו עיין בזה כי נכון הדבר ולפ"ז ב' דינים אלו משולבות אחת אל אחת דאם אמרינן כסברות הה"מ דאם איכא עשה בהדי' הק"ו לוקין ומזהירין וע"כ דלא כסברת מהרש"א ולפ"ז גבי מה מצינו נמי אין לוקין דמ"ש אבל אי לא אמרינן כסברות הה"מ משום דאמרינן כסברת מהרש"א א"כ גבי מה מצינו בלא"ה לוקין וה"ה איפכא. ולפ"ז הכל יבא על נכון וליתא נמי לקושית רבינו המחבר מתחלה דהקשה ר"מ אדר"מ דהכא מילף א"ח בעזרה ממה מצינו דשלי בשלך ובפסחים יליף לה מאותו למה לי תרתי ואמרתי דל"ק לפ"ז דהנה ממה מצינו לחוד לא הוי לוקין עליו לפי שאין לוקין על מה מצינו כמו בק"ו והיינו טעמא כיון דלא נכתב בפי' ולא כמהרש"א ולפ"ז אי אמרינן דלא כמהרש"א ודאי אמרינן בהך סברא כהה"מ דאם איכא עשה בהדיה לוקין לכך בעינן תרתי דמאותו לחוד לא הוי לוקין דהוי לאו הבא מכלל עשה ועיין בתוספת פסחים ובמשנה למלך הל' יסודי התורה ועל מה מצינו לחוד נמי לא הוי לוקין לפי שאין לוקין על מה מצינו ועל שתיהן יחד לוקין עליו והנה במה שעמד הרב פה אי אמרינן גבי מה מצינו נמי טרח וכ' לה קרא והביא הרב בס' כריתות דתליא הדבר בפלוגתא בב' כתובים אי מלמדין אי לא בזה סרה תלונות החכם בס' באר

יעקב בקונטרס הכללים שהרב בעל באר יעקב רצה להוכיח נמי דע"כ גבי מה מצינו נמי אמרינן אין מזהירין מן הדין ממכות (ה' ב') דאמרינן שם אחותו ל"ל מכאן שאין מזהירין מן הדין והרי האי נמי מה מצינו הוא אף בלאו ק"ו אלא דנקט ק"ו מפני שהוא אלים אבל עכ"פ מידי מה מצינו לא יצא ואכתי קשה ל"ל אחותו ע"כ דעל מה מצינו נמי אמרינן אין מזהירין מן הדין וחכם אחד הקשה עליו מהאי דאמרינן ביבמות (כ"ב ב') אחותך היא לומר דאין מזהירין מן הדין ואם הוי כ' אחותו לחודיה ה"א מזהירין מה"ד ואחותך דכ' רחמנא מלתא דאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא לכך נאמר היא ע"כ הגמ' ואי כדעת בעל באר יעקב דהאי ק"ו איכא נמי מה מצינו והאי דנקט ק"ו משום דאלים יקשה וכי אפשר לומר טרח וכ' לה קרא הא כ' תוס' שבת (קל"א ב') דגבי מה מצינו לא אמרינן טרח וכ' לה קרא ע"כ תשובת חכם אחד שם ולפי ספר לשון למודים ל"ק דהא דאמרינן ביבמות האי היא מבעיא ליה דאי מאחותו ה"א טרח וכ' לה קרא זהו קאי שם לרבנן דר' יוסי בר יהודה וי"ל דהנהו רבנן ס"ל כמ"ד ב' כתובים הבאין כא' מלמדין ומאן דסובר אין מלמדין סובר באמת כר' יוסי בר יהודה ובאמת על ר' יוסי בר יהודה גופא הוי מצי שם הש"ס לתרץ כן אלא דהש"ס לא רצה לתלות פלוגתא זו דוקא בהך פלוגתא ועיין בזה: והנה ת"ל יש לי בענינים האלו חבילות חבילות ואין פה המקום לאספן זולת דבר אחד אזכיר במה שראיתי בספר פני יהושע בחדושיו לביצה (ז' א') דכתב שם בפלפולו דמה דאמרינן לכתוב רחמנא חמץ ולא לבעי שאור ואנא אמינא ומה חמץ שאין חמוצו קשה כו' שאור שחמוצו קשה לא כ"ש וכתב שם הפני יהושע דאין זה שייכות למזהירין מן הדין דזה לא הוי ק"ו דבכלל מאתים מנה וכי בשביל שחמוצו קשה מגרע גרע וכדומה לזה כתב רבינו המחבר לעיל (פי"ו מהל' א"ב הל' ב') דמה שאמרינן בקדושין (ע"ז ב') לא יאמר גרושה בכהן גדול כו' דזה נמי לאו ק"ו הוא ואין לו שייכות למזהירין מן הדין דה"נ וכי בשביל שהוא כהן גדול מגרע גרע ועל שניהן תמה אנכי מה יענה ליסוד הנטבע עליו דין אין מזהירין מן הדין והוא דרשת אחותך היא והלא התם נמי וכי אם היא בת אביו ובת אמו מגרע גרע הלא כשהיא בת אמו לא יצאה מלהיות בת אביו וכן איפכא אם היא בת אביו הכי גרע מהיות נמי בת אמו ואפילו הכי אמרינן אין מזהירין מן הדין ומי יתן סכינא חריפא ומפסקי הסברות ועיין לעיל בדברי רבינו פ"ב מהלכות מאכלות אסורות הלכה ב' מ"ש בשם ס' גופי הלכות ודי בזה:

מעשה חושב (**שלג**) והיה אפשר לומר דאף על גב דאתיא במה מצינו אפ"ה טרח וכתב קרא. כי היכי דאמרינן בעלמא מלתא דאתיא בק"ו כו'. והר"ן בריש נדרים בסוגיא דלנדור נדר כתב לענין היקש נמי דאפשר דטרח וכתב לה קרא והנה מדברי התוס' שבת

דף קל"א שהביא המחבר כאן משמע דלא ס"ל כן דודאי היקש עדיף ופשוט יותר ממה מצינו אבל הר"ן הביא מאי דאמרינן בפ' א"נ דמלתא דאתיא בג"ש טרח וכתב לה קרא אולם ממ"ש התוס' שבת דף קל"א ע"ב בד"ה אי מעומר כו' דמייתי נמי הגאון המחבר לקמן מבואר דאפי' במה מצינו לא אמרינן כן דכיון דהוא פשוט לא טרח למכתב לה קרא ומכ"ש בהיקש דעדיף ממה מצינו דודאי לא אמרינן טרח וכתב לה קרא וע"ש ועכ"ר דפליגי התוס' על הר"ן דנדרים שהבאתי: אולם לכאורה דברי התוס' תמוהים שהרי ג"ש נמי עדיפא ממה מצינו אפ"ה אמרינן בפ' א"נ דטרח וכתב לה קרא כמו שהביא הר"ן ז"ל ונראה דכוונת הר"ן ז"ל אהאי דאמרי' בר"פ איזהו נשך לענין נשך אוכל ורבית כסף. ואמנם למאי שפירשו שם התוס' בד"ה ג"ש לא צריך כו' אין משם ראיה משום דהתם לא טרח למכתב קרא באריכות אלא דסמך נשך ומרבית זה לזה וע"ש והיינו דהתוס' אזלי לשיטתייהו שכתבו בשבת דף הנ"ל דאפי' במה מצינו נמי לא אמרינן דטרח וכתב לה קרא. אבל תמהני שהרי בסנהדרין דף מ"ג ע"א לענין בית הסקילה שהוא חוץ לג' מחנות איכא התם ג"ש מפרים הנשרפים ואפ"ה טרח וכתב לה קרא והתם הא לא שייך תירוצם של התוס' הנ"ל שבריש פ' איזהו נשך דהא המקרא דויוציאו את המקלל גו' כולו קרא יתירא הוא ומה יענו התוס' על זה וגם ק"ק על הר"ן ז"ל שלא הביא האי דסנהדרין דהא אהאי דפ' איזהו נשך יש להשיב כמ"ש התוס' שם וצ"ע:

הלכה ב

אבל הנוחר כו' והשוחט ונמצא טריפה מותרים בהנאה. כתב מרן פרק האיש מקדש משמע דלא מיתסר בהנאה אלא בשוחט דומיא דוזבחת וכל הני לאו שחיטה נינהו ומה שכתב ונמצא כו' פסק כר"ש וצריך טעם למה עכ"ל ואפשר דיצא לרבינו כן מדאמרינן בפ' כ"ה דף"ה ראה ר' דבריו של ר"ש בכסוי הדם ושנאה בלשון חכמים ואמרינן דה"ט משום דכתיב אשר יאכל ור"מ ההוא למעוטי עוף טמא ור"ש עוף טמא מ"ט דלאו בר אכילה טריפה נמי לאו בר אכילה וכן פסק רבינו ז"ל פרק י"ד מהלכות אלו דין יו"ד וא"כ ה"נ כיון דכתיב וזבחת ואכלת משמע דבראוי לאכילה הוא דאסר קרא כנ"ל אך מאי דק"ל טובא הוא ממ"ש רבינו ז"ל פ"א מהלכות מחוסרי כפרה הלכה ז' האשה שלא הוחזקה עוברה כו' ואין חטאת אחת משניהם נאכלת שחטאת העוף הבאה על הס' נשרפת שמא אינה חייבת ונמצאת חטאת זו חולין שנשחטו בעזרה שהן אסורין בהנאה כמו שביארנו בהלכות שחיטה עכ"ל והוא תימא שהרי כפי מה שפסק בה' שחיטה דהנוחר והמעקר או שנמצא טריפה מותר בהנאה אם כן איך כתב דנשרפת שמא חולין בעזרה הן הא לכשת"ל דחולין בעזרה הן אפילו הכי מותרים בהנאה דלא אסרה תורה אלא שחיטה

הראויה לאכילה דומיא דוזבחת והך לאו שחיטה אלא מליקה ואפילו נימא שהטעם שכתב שמא אינה חייבת כו' לא קאי אנשרפת אלא אאינה נאכלת וטעמא דנשרפת הוא משום דשמא קדש הוא אבל קדש שאינו נאכל טעון שריפה כמ"ש רש"י ז"ל בכריתות דכ"ו ע"ב אכתי קשה דכי היכי דמותר בהנאה מטעמא דלא אסרה תורה אלא שחיטה דוזבחת כתיב מה"ט באכילה אין בו משום חולין בעזרה דאיסור אכילה נמי מוזבחת ואכלת נפ"ל ושוב ראיתי בס' קול בן לוי דל"ב ע"ד שתמה מעין זה על מ"ש רש"י ז"ל בכריתות דף הנזכר בד"ה אם משנמלקה וז"ל ומשום חולין בעזרה לא איכפת לן דלא אסרה תורה אלא שחיטה אבל מליקה לא עכ"ל דבפ"ד דנזיר דף כ"ט פריך לר"ל דאמר חולין בעזרה ושחיטת העוף לאו דאורייתא מברייתא דקתני ריב"י אומר מניין לחטאת העוף שהיא באה על הספק שאינה נאכלת ת"ל והזב את זובו לזכר ולנקבה וכו' אי מה זכר מביא קרבן ונאכל אף נקבה מביאה קרבן ונאכלת אמרת לא אם אמרת בזכר שכן איסור א' תאמר בנקבה שכן שני איסורים מאי שני איסורים לאו איסור נבלה וחולין בעזרה הרי להדי' שאף במליקה אית ביה איסור חולין בעזרה יע"ש ולפי חומר הנושא נראה לומר דמ"ש רש"י ז"ל דבמליקה אין בו משום חולין בעזרה משום דלא אסרה תורה אלא שחיטה לא כ"כ אלא לפום מאי דמסיק אביי בשמעתין דחולין בעזרה נפ"ל מקרא דכי ירחק והילכך אית לן למימר דלא אסרה תורה אלא שחיטה משום דוזבחת כתיב כמ"ש הכ"מ ז"ל אבל לר"מ דס"ל דנ"ל במ"מ מה שלי בשלך אסור אף שלך בשלי אסור משמע ודאי דבמליקה נמי אית ביה משום חולין בעזרה דילפינן במ"מ משלי בשלך ואף דקי"ל דהמולק עוף בחוץ פטור היינו דוקא לענין דלא מחייב כרת אבל לענין איסור הנאה פשיטא ודאי דאסור ומטעמא שכתב רש"י ז"ל בד"ה שלי בשלך דמי יתיר הנאה שנאסר בו מחיים אחרי שאין דמו נזרק יע"ש וא"כ איכא למימר דכי קאמר התם בגמרא מאי שני איסורים לאו איסור נבלה וחולין שנשחטו בעזרה ה"ק וריב"י ס"ל כר"מ דנפ"ל במ"מ ומ"ש רש"י ז"ל היינו לפום מאי דקי"ל כאביי דנפ"ל מקרא דכי ירחק ואין זה מן הדוחק שהרי ע"כ מאי דקאמר התם לאו איסור נבלה וחולין בעזרה לאו אליבא דכולי עלמא שהרי לר"ש דס"ל דהשוחט ונמצא טריפה מותר בהנאה משום דס"ל דבעי' שחיטה הראויה לאכילה פשיטא ודאי דמליקה בעוף חשיב אינה ראויה לאכילה משום איסור נבלה אלא ע"כ ה"ק וריב"י ס"ל כחכמים א"כ אף אנו נאמר דריב"י כר"מ ס"ל כנ"ל וראיתי למו"ה הי"ו בספר לשון למודים חי"ד הל' נדרים דע"ד ע"ד שכתב לתרץ לזה דס"ל לרש"י דאף במליקה נמי איכא לתא דחולין בעזרה דלא עדיף מליקה מסתם חולין שאסור להכניסן לעזרה אפילו בשר שחוטה או פירות ופת כמ"ש רבינו אלא דס"ל דלענין

הנאה לא אסרה תורה אלא שחיטה דומיא דוזבחת ובהכי ניחא דבשלמא בההיא דנזיר דלענין איסור אכילה קאי קאמר שפיר דמשום דאיכא תרי איסורים איסור נבלה ואיסור חולין בעזרה אינה נאכלת ובהנאה נמי אסרה דשמא קדש הוא כמ"ש רש"י משא"כ בההיא דכריתות דלענין הנאה קאי דקאמר מתניתין בנודע לה דלא ילדה ובדין הוא דמותרת בהנאה משום דחולין גמורים הן וליכא ספיקא אהא ק"ל דא"כ מן הדין אסור בהנאה משום חולין בעזרה ואהא תי' דלא אסרה תורה ר"ל איסור הנאה אלא שחיטה אבל מליקה לא דוזבחת כתיב את"ד יע"ש ודבריו סתומים דכי היכי דלענין איסור הנאה אמרינן דמליקה מותרת בהנאה משום דוזבחת כתי' ה"נ לענין איסור אכילה אין בו משום איסור חו"ב מה"ט דוזבחת כתיב דמיניה ילפי' איסור אכילה ואם כן היכי קאמר התם בנזיר דאינה נאכלת משום דאי אכיל ליה עביד שתי איסורים איסור חולין בעזרה ואיסור נבלה ואולי שכונתו לומר דמ"ש בנזיר מאי שתי איסורים לאו איסור נבלה ואיסור חולין בעזרה לאו אאיסור אכילת חולין בעזרה קאמר אלא אאיסור הכנסה ואפילו דמעיקרא בעי' למימר דכי היכי דזכר מביא קרבן ונאכל אע"ג דבאכילתו עכשיו הו"ל איסור מוסיף ואיסור אכילה איסור הכנסה ה"נ נקבה מביאה קרבן ונאכלת אע"ג דמוסיף באכילתו איסור נבלה וקאמר דלא דאי אמרת בזכר שכן איסור אחד דאין בו אלא איסור אכילת חולין בעזרה וכיון דהתורה התירתו לענין הכנסה הותרה נמי אכילה דשם חולין בעזרה אחד הוא ואיסור א' מקרי והואיל ואשתרי אשתרי מה שא"כ בנקבה שכן ב' איסורין איסור חולין בעזרה דהיינו הכנסה ואיסור נבלה והילכך אע"ג דהתורה התירה איסור הכנסת חולין בעזרה לא מפני כן נאמר שהתירה איסור נבלה ודוק ומ"ה דברי רבינו ז"ל אינם מתיישבים לשום א' מהתי' וצ"ע כעת ודרך אגב אומר מה שהוקשה אצלי במ"ש רבינו ז"ל פי"א מה' שגגות ה"ב וז"ל יראה לי שכל אלו החייבין קרבן מס' אינם מביאים קרבן שמא יכניסו חולין בעזרה וא"ת הלא חטאת העוף הבאה על הס' ואינה נאכלת מפני שהמביא אותו מחוסר כפורים ואסור לאכול בקדשים עד שיביא כפרתו אבל מי שאינו מחוסר כפורים אינו מביא קרבן מס' עכ"ל וק"ל שהרי כתב רבינו ז"ל פ"ט מה' נזירות דין ט"ו וז"ל מת אחת מהן ה"ז מביא חטאת העוף ועולת בהמה ויאמר כו' ואם טהור הייתי העולה מחובתי וחטאת העוף ס' כו' הרי אע"ג דנזיר אינו מחוסר כפורים ומותר לאכול בקדשים ואפילו הכי מביא חטאת העוף מס' ואיך כללא כייל דמי שאינו מחוסר כפורים אינו מביא קרבן מס' ועיין מה שהקשה עוד בזה מו"ה הי"ו ומה שתי' לא יגהה מזור לקושיתנו ודוק ועיין בהרב מש"ל בה' נזירות יע"ש ודוק:

פרק יא

הלכה א

כל בהמה כו' ובנקבה עד שתלד. הנה הרב פר"ח בתשובה שבס' מים חיים סי' ב' נסתפק אי אמרינן הכי בזכר דטריפה אינו מוליד והרב ז"ל הביא ראיה לזה מהא דגרסינן פ' השולח דמ"ג ע"א ת"ש המית מי שחצייו עבד וחצייו ב"ח נותן חצי קנס לרבו וחצי כופר ליורשיו ואי אמרת קידושיו לאו קידושין יורשין מנ"ל אמר רב אדא בר אהבה בשעשאו טריפה ומאי יורשיו נפשיה ואם איתא דטריפה מוליד אמאי הוצרך לדחוקי ולומר מאי יורשיו נפשיה ואמאי לא קאמר דיורשיו כפשטיה קאמר וכשהוליד אחר כך אלא ודאי משמע דטריפה אינו מוליד יע"ש ולע"ד אחר המחילה יש לדחות דאף על גב דטריפה מוליד הוצרך רב אדא לומר דמאי יורשיו נפשיה משום דכיון דהמית דקתני ברייתא ל"ד אלא שעשאו טריפה אמאי איכפל תנא למיתניה נותן חצי כופר ליורשיו ובשמת אח"כ ואמאי לא קאמר דנותן חצי כופר לעבד עצמו ואמטו להכי הוצרך לומר דמאי יורשיו נפשיה אמנם יש להביא ראיה דטריפה ג"כ אינו מוליד מהא דגרסינן בפ"ק דע"ז ד"ה אר"א מניין למחוסר אבר שאסור לב"נ דכתיב מכל החי מכל בשר כו' אמרה תורה הבא בהמה שחיין ראשי אברים שלה ופריך האי מבעי ליה למעוטי טריפה דלא ומשני ההוא מלהחיות זרע נפקא והדר פריך הניחא למ"ד טריפה אינה יולדת אלא למ"ד טריפה יולדת מאי איכא למימר כו' והשתא אם איתא דאפילו למ"ד טריפה מוליד היכי קאמר תלמודא הניחא למ"ד טריפה אינה יולדת הא אפילו למ"ד אינה יולדת תיקשי דאצטריך מכל החי למעוטי טריפת זכר דלא נפיק מקרא דלהחיות זרע וזה נראה לי ראיה ברורה ומיהו יש לדחות דתלמודא הכי קאמר דלמ"ד דטריפה אינה יולדת וקרא דלהחיות זרע אתא למעוטי טריפה ניחא דע"כ קרא דמכל החי אתא למעוטי מחוסר אבר נמי דאי למעוטי טריפה גרידא אם כן לישתוק קרא מלהחיות זרע ומקר' דמכל החי ממעטינן טריפה אלא ודאי דאתא למעוטי מחוסר אבר והילכך אי לא הוה כתוב להחיות זרע למעוטי טריפה לא הוה ממעטינן אלא טריפה גרידא דהא לא מייתר קרא משום הכי כתיב להחיות למעוטי טריפה דאינה יולדת כי היכי דנייתר קרא וע"כ למדרש למעוטי מחוסר אבר אלא למ"ד טריפה יולדת ע"כ קרא דלהחיות זרע לא אתא למעוטי טריפה כי היכי דנייתר קרא ואם כן נימא דקרא דמכל החי אצטריך למעוטי טריפה ודוק. שוב ראיתי שמה שכתבתי לדחות ראית הפר"ח ז"ל טעות הוא בידי שראיית הפר"ח ז"ל נראה נכונה על אופן זה דנהי דרב אדא בר אהבה ע"כ הוצרך לומר דמאי יורשיו נפשיה כמ"ש מ"מ רבא דפריך עלה וקאמר ב' תשובות בדבר חדא דיורשיו קתני ועוד כופר

הוא ואמר ר"ל כופר אינו משתלם אלא לאחר מיתה אמאי נייד רבא מהך אוקמתא דר"א דהשתא לדידיה ניחא דהוצרך תנא למתנייה דוקא יורשיו משום דכופר אינו משתלם אלא לאחר מיתה אלא מוכרח דטריפה אינו מוליד הן אמת שמריהוט לשונו של הפר"ח ז"ל משמע שעיקר ראייתו מאוקמתא דר"א גופיה ואפשר שהרב ז"ל מרוב מבינתו סמך על המבין וקצר בלשונו כנ"ל. ודרך אגב ראיתי לעמוד במ"ש התוס' שם בד"ה מנין למחוסר אבר כו' וז"ל והא דאמרינן בפ"ק דקדושין דמצרכינן מן העוף למעוטי נקטעה רגלה ל"ל פשיטא מי איכא מידי דלישראל מותר ולגוי אסור וי"ל דס"ד כו' וי"ל דאמאי ל"ק להו מהא דגרסינן בפ"ק דמנחות ד"ה ת"ר כשהוא אומר מן הבקר למטה שאין ת"ל אלא להוציא את הטריפה כו' דל"ל קרא מי איכא מידי דלישראל שרי ולב"נ אסור דהא טריפה אסור לב"נ דהשתא ליכא לתרוצי כתי' הראשון ותו קשה לכאורה לתי' השני א"כ מאי פריך התם והלא דין הוא ומה בעל מום שמותר להדיוט אסורה לגבוה כו' דאימא דאצטריך קרא משום דאי לא הוה כתיב מן הבקר להוציא את הטריפה הוה אמינא דב"נ משתרו בטריפה משום דכל מצות שנאמר לבני נח ולא נשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לב"נ ולהא יש לדחות דלפום מאי דמסיק התם דכל אשר יעבור תחת השבט שממעטינן מניה נטרפה ולבסוף הקדישה ומן הבקר אצטריך למעוטי הקדישה ואח"כ נטרפה שפיר קאמר בברייתא והלא דין הוא כו' כלומר דלהקדישה ולבסוף נטרפה לא צרכינן קרא דמק"ו נפקא ואי לאשמועינן דב"נ מוזהרין עליה דהו"ל נאמרה לב"נ ונשנית בסיני הא מכל אשר יעבור תחת השבט נפקא וזה ברור. האמנם חזות קשה הוגד לי למה שראיתי למרן הכ"מ בפ"ב מה' א"מ דין יו"ד שכתב וז"ל ומה שכתב רבינו הרי הוא אומר הקריבהו נא לפחתך יש לתמוה שהרי בת"כ ובפ"ג דתמורה דריש כשהוא אומר מן הבקר למטה כו' להוציא את הטריפה משמע שמן התורה הוא דהא דריש לה מקרא ואפשר דסובר רבי' דסמך בעלמא הוא דמסמיך להו אקרא ואג"ש כו' וק"ט דאיך אפשר לומר שדעת רבינו דאין איסור טריפה מן התורה דא"כ תקשי ליה דכיון דלב"נ אסור מקרא דלהחיות זרע וא"נ מקרא דאתך ומוכח התם דמן התורה קאמר מדמייתר להו קראי להכי מי איכא מידי דלישראל שרי ולב"נ אסור ואפילו תימא דס"ל דקר' מן הבקר אסמכתא בעלמא מ"מ כיון דנאמר' לב"נ ולא נשנית בסיני לישראל נאמר ולא לב"נ ואסור מן התורה הן אמת שרבינו בפ' מה"מ השמיט דין זה במחוסר אבר דאסור לב"נ ולא ידעתי למה ואפשר דס"ל דהך דרשה מן הבקר וג"ש אינו אלא אסמכתא בעלמא וכן דרשה דמן העוף למעוטי מחוסר אבר כמ"ש מרן והלכך הו"ל מצוה שנאמרה לב"נ ולא נשנית בסיני ולישראל נאמרה ולא לב"נ והכריחו לזה קושית התוספות שהקשו דאמאי לא מנא

להו בהדי זיי"ן מצות וא"נ דכיון דלא נשנית בפירוש בסיני אמרינן לישראל נאמרה ולא לב"נ אכן דברי מרן ז"ל קשה ואפשר לומר לדעת מרן דס"ל לרבינו דכי פריך תלמודא הא מבעי ליה למעוטי טריפה לאו לענין לפוסלו מקרבן קאמר אלא הכי פריך דמנ"ל דקרא אתא למעוטי מחוסר אבר ולפוסלו לקרבן אימא דקרא לא אתא אלא למעוטי טריפה מהבאת התיבה משום דאינם ראוים לקיום העולם ואהא שני דק' דטריפה מלהחיות זרע נפקא והדר פריך הניחא למ"ד טריפה אינה יולדת אלא למ"ד טריפה יולדת מאי א"ל כלומר דטפי אית לן למימר דקרא אתא למעוטי טריפה מהבאת התיבה ואע"ג דטריפה יולדת וכ"ש דטריפה חיה להאי מ"ד מ"מ כיון שאינה בריאה כ"כ אלא חולה כל ימיה ומתמעטת והולכת כמ"ש התוספות חשש הכתוב פן ימות בתיבה ומש"ה מיעטיה מהבאת התיבה ולעולם דלקרבן ה"נ דכשרים הם ולא מיעטו אלא מחוסר אבר משום דמאיס טפי כמ"ש התוספות בד"ה אתך ועיין במוהר"ש אלגאזי ז"ל בספר ל"ס בד"ה מנין למחוסר אבר ודוק מיהו קשה טובא לדעת מרן מהא דגרסינן בפ"ק דחולין דגרסינן התם מנא הא מילתא דאמור רבנן זיל בתר רובא ובעי למפשט ר"א מרישא של עולה דאמר קרא ונתח אותה לנתחיה וניחוש שמא ניקב קרום של מוח ופרש"י שמא ניקב והוא א' מי"ח טרפות וקרבן טריפה פסולה בשמעתתא קמייתא דמנחות עכ"ד הרי מסוגיא זו מוכח בהדיא דקרבן טריפה פסולה מן התורה וכן מוכחא כולה סוגיא דהתם וצ"ע:

פרק יב

הלכה ט

היתה בת הצביה הזאת נקבה וילדה בת כו' לוקה. כן פסק מרן בש"ע סימן ט"ז ס"ח והנה כל גדולי האחרונים תמהו עליו ז"ל דכיון דרבינו פסק בדין י"א דאיסור או"ב נוהג בזכרים מס' אלמא דמספ"ל אי חוששין לזרע האב או לא ואם כן איך פסק כאן שלוקה הא אין מלקין על הס' ושמא אין חוששין לזרע האב ואין כאן אפילו מקצת שה וראיתי להרב פר"ח סימן הנזכר ס"ק י"ז שתי' לזה וז"ל ולי נראה שדעת הרב דכי היכי דגבי מתנות לא קי"ל כהך סוגיא אלא כדמסיק ר"י בפרק הזרוע דאם שה לרבות את הכוי ה"נ גבי או"ב לא קי"ל כפי מאי דמשמע מפשטא דהך סוגיא דליכא מלקות בכ"הג אלא כדמוכח בריש הפ' או"ב דפרכינן התם אימא קדשים כלאים לא אף או"ב כלאים לא ומשני אמר קרא או לרבות את הכלאים וסבר הרב ז"ל דמאי דמרבינן במלת או הוי בין כלאים של בהמה הבא ממין כבש ועז בין כלאים של חיה ושל בהמה שקראו כוי הברייתא כ"ז נתרבה במלת או וא"כ אע"ג דבעלמא מספ"ל אי חוששין לזרע האב מ"מ הכא גלי קרא ורבי למלקות

דחוששין לזרע האב והילכך בת הצביה יש בה מקצת שה ושפיר לוקה עלה את"ד והנה לעין הקורא דבריו תמוהים דכפי דבריו אמאי קתני בברייתא גבי זרוע ולחיים אם שור לרבות את הכלאים אם שה לרבות את הכוי ואמאי אצטריכו ב' ריבויי הא ממלת אם דמרבינן כלאים מרבינן נמי כלאים הבא מחיה ומבהמה דהיינו כוי. האמנם הא ודאי אין בו מן הקושי כלל שהרב לא כ"כ אלא ליישב דעת רבינו וכבר כתב הרב בסימן ס"א ס"ק כ"ח שדעת רבינו דכי אתא ר"י ואסיק דכוי לרבנן חייב בכולהו מתנות מדרשה דאם שה לאו בצבי הבא על התיישה מוקמינן לה אלא בכוי דבריה בפ"ע דההוא רבי קרא לשוייה כבהמה יע"ש וא"כ מש"ה אצטריך שפיר קרא דאם שה לכוי דבריה בפ"ע דלא נפקא מכלאים אלא דאכתי נראה דקשה לתירוצו דאם כן גבי זרוע ולחיים בכוי הבא מצבי על התיישה או איפכא ליחייב בכולהו מתנות דממלת אם דמרבינן כלאים נתרבה בין כלאים של בהמה בין כלאים הבא מחיה ומבהמה דומיא דאו"ב ולזה כתב רבינו דצבי הבא על התיישה וילדה הולד חייב בחצי מתנות ובתייש הבא על הצביה הולד פטור מן המתנות ואפשר ליישב דבריו דהתם גבי זרוע ולחיים אין ס' לומר דממלת אם מרבינן נמי כוי הבא מתייש וצבייה דכיון דלכ"ע בודאי חוששין לזרע האם א"כ אין כאן אלא מקצת שה ואין ס' לומר דחייב בכל המתנות ולומר דקרא לא רבי אלא לענין לחייב בחצי מתנות זה אינו דכי מרבינן מקרא בכולהו מתנות חייב כדכתיב ונתן לכהן הזרוע כו' משא"כ בא"וב דאיכא למימר דקרא רבי כלאים הבא מחיה ומבהמה לחייבו משום מקצת שה שבו ומ"מ אף שטרחנו ליישב את דבריו הרואה יראה דלא זו הדרך השורה בתלמוד לומר דלא קי"ל כההיא סוגיא דפרק או"ב משום ההוא סוגיא דר"פ או"ב דמאחר דתלמודא בתר דמייתי ההיא שינויא דאו לרבות את הכלאים שקיל וטרי ומסיק דכוי הבא מתייש וצביה אין לוקין עליו איך הפה יכולה לדבר דלא שמיע ליה ההיא דר"פ או"ב ועדיין לחלוחית הדיו קיימת אלא ודאי דהא ליתא ול"נ ליישב דלרבינו קשיתיה הלכתא אהלכתא דכיון דקי"ל בעלמא כר"י דס"ל דו"יו לחלק וכדס"ל לרבא בפרק השואל כמו שכתבו התוספות פרק או"ב ד"ה עייל אם כן היכי קיימא לן כר"י דמספ"ל אי חוששין לזרע האב כדאמרינן בפרק שני דייני גזירות הלכה כר"י בפרדו' הא כיון דקיימא לן וי"ו לחלק על כרחך לפסוק כחנניה דסבירא ליה חוששין לזרע האב ולא מייתי ליה אותו לרבנן דאין חוששין אמרינן דמייתי להו אותו לחלק כדאיתא בפרק א"וב וכיון דקי"ל וי"ו לחלק אותו ל"ל וכן ראיתי להתוספות בפרק שור שנגח את הפרה דנ"ד ד"ה או שהקשו וז"ל ובפ' א"וב גבי פלוגתא דחוששין לזרע האב משמע דתלייא בפלוגתא דר"י ור' יאשיה יש לתמוה למה אין אנו פוסקין כמ"ד כר"י מכח מלתא דרבא

דפרק השואל יע"ש שהניחוה בצ"ע כי ע"כ ס"ל לרבינו ליישב זה דאע"ג דקי"ל כרבא דפרק השואל דוי"ו לחלק אפי"ה קי"ל כר"י דמספ"ל אי חוששין לזרע האב או לא דאי ס"ל דחוששין א"כ אותו אצטריך לגופיה ואו מבעי לן לרבות את הכלאים ואי ס"ל אין חוששין אותו אצטריך לרבות את הכלאים ואו אצטריך לרבות את הכוי כי היכי דדרשינן גבי זרוע ולחיים אם שור לרבות את הכלאים אם שה לרבות את הכוי וכו' דפרק א"וב דמסיק התם ר"פ תיישׁ הבא על הצביה לרבנן איסור הוא דאית ביה ואין לוקין עליו היינו משום דס"ל כר"י דוי"ו להוסיף ואותו אצטריך לחלק כדקאמר התם בראש הסי' אמנם לפום הלכת' דקי"ל כרבא דפרק השואל ע"כ כדי ליישב ההלכות דאי ס"ל דאין חוששין מייתר לן אותו לרבות את הכלאים ואו לרבות את הכוי ועיין בספר יש"ש שכתב מעין זה שלדעת הפוסקים כת"ק דחנניא דאין חוששין לזרע האב וקי"ל כר"י דוי"ו לחלק אותו אצטריך לרבות את הכלאים ואו לא דריש כדאמרינן בעלמא ר"י או לא דריש:

ומעתה עלה כהוגן פסק רבינו ז"ל דלענין אי נוהג בזכרים פסק דאין לוקין עליו משום דמספ"ל אי חוששין לזרע האב אמנם גבי תיישׁ הבא על הצביה וילדה בת כו' פסק דלוקין ממ"נ דאי חוששין לזרע האב א"כ ודאי לוקה דהא איכא מקצת שה ואי ס"ל דאין חוששין א"כ ע"כ אותו לרבות את הכלאים ואו לרבות את הכוי וממ"נ חייב כנ"ל נכון ודו"ק. והרב ל"מ ז"ל האריך ליישב דברי רבינו ז"ל וכלל דבריו שרז"ל פסק כמ"ד דחוששין לזרע האב בודאי ומש"ה כתב דאם היתה בת הצביה הזאת נקבה כו' לוקה ומ"ש רבינו שהדבר ספק אם נוהג בזכרים כו' לאו היינו משום דמספ"ל אי חוששין לזרע האב אלא אע"ג דפשיטא ליה דחוששין לזרע האב אפ"ה אפשר שאינו נוהג בזכרים מטעמא דגזרת הכתוב הוא דאמר קרא בנו מי שבנו כרוך אחריו כדקאמר בברייתא אלו תורף דבריו יע"ש. וראיתי למרן החבי"ב ז"ל סי' ט"ז בהגהת ב"י ס"כ שהקשה עליו דאי כפי דבריו ז"ל א"כ מאי פריך בגמ' פרק אותו ואת בנו דף ע"ט ע"ב אברייתי' דאו"ב נוהג בכלאים ובכוי וליפלגו בחוששין לזרע האב בפלוגתא דחנני' ורבנן כו' ואי כדברי הרב ז"ל מאי קו' אפשר דאפי' דס"ל לרבנן דחוששין לזרע האב מספ"ל אי נוהג בזכרים משום דכתיב בנו מי שבנו כרוך אחריו אלא ודאי הדבר ברור דהא בהא תלייא דמאן דס"ל חוששין לזרע האב ס"ל דנוהג בזכרים ומאן דס"ל אין חוששין ס"ל דאינו נוהג בזכרים כו' את"ק יע"ש ואנכי הרואה לא ידעתי אדק"ל לדברי הרב ל"מ ז"ל אמאי לא קי"ל קו' הלזו על דברי הרמב"ן ז"ל שכתב הר"ן ז"ל שם וז"ל לפיכך כתב הרמב"ן דליכא הכא אלא שתי מחלוקות דתנא קמא דחנניא ר"י הוא דר"י בעלמא הוא דמספקא לי' אבל לענין או"ב פשיטא ליה דאין חוששין מדרשא דקראי ומספ"ל בעלמא משום דקסבר חידוש הוא

שחדשה תורה באו"ב דאין חוששין אבל בעלמא חיישינן כו' יעוי"ש דכפי דברי הרמב"ן ז"ל מאי פריך בגמ' וליפלגו בחוששין לזרע האב כו' הא אפי' רבנן דס"ל חוששין אפשר דס"ל כתנא קמא דחנניא דחידוש הוא שחדשה תורה באו"ב דאינו נוהג בזכרים וליכא למימר דלהרמב"ן ז"ל לא ק"ל להרב ז"ל משום דע"כ ל"ק הרמב"ן דר"י אע"ג דבעלמא מספקא לי' גבי או"ב פשיטא ליה דאין חוששין אלא דוקא לענין פרדות וכסוי הדם ושאר דברים אבל בפלוגתא דרבנן ור"א אי א"וב נוהג בכוי פשיטא ליה לתלמוד' דלתנא קמא דחנניה כיון דס"ל דאינו נוהג בזכרים מגזרת הכתוב ה"נ דאינו נוהג בכוי דתייש הבא על הצביה דכיון דגלי קרא בא"וב דאינו נוהג בזכרים דאין חוששין לזרע האב ילפינן מיניה לכל ענייני או"ב דהא ודאי לית' וכמבואר מדברי הרמב"ן ז"ל במלחמותיו שכתב וז"ל א"ה א"כ הא דתני בא"וב אינו נוהג בזכרים מני ולא ר"י ולא רבנן ולא ר"א אבל באמת מאן תנא דפליג עליה דחנניה דאמר אינו נוהג בזכרים ר"י הוא וה"ה לרבנן ור"א דכולהו ס"ל דאינו נוהג בזכרים כו' יע"ש: הנה מבואר מדבריו דאפילו רבנן ור"א דמספקא להו בא"וב אי חוששין לזרע האב ונוהג בכוי או לא אפ"ה ס"ל דאינו נוהג בזכרים מטעמ' דגזרת הכתוב הוא דוקא דאינו נוהג בזכרים וא"כ אדק"ל דמאי פריך לפלגו בחוששין לזרע האב כו' וצ"ע עוד הקשה הרב ז"ל על דברי הרב ל"מ ז"ל דאם איתא דלרבינו ז"ל פשיטא לי' דחוששין לזרע האב א"כ במחלוקת ר"י ורבנן גבי כסוי הדם דרבנן אמרי דאם שחט חיה ועוף במקום אחד כסוי אחד לכולן ור"י אומר שחט חיה יכסנה ואח"כ ישחוט את העוף הי"ל לפסוק כר"י שהרי בפ' כ"ה אמרו דטעמא דר"י משום שנאמר או עוף הפסיק הענין להטעין כסוי אחד לכולן ורבנן האי או מבעי ליה לחלק ור"י לחלק מדמו נפקא ורבנן דמו טובא משמע יע"ש ומבואר בפ' או"ב דלחנניה דס"ל חוששין לזרע האב או לחלק גבי או"ב לא צריך קרא דמסברא נפקא וא"כ גבי כסוי הדם דכתיב חיה או עוף ודאי דאו אתא להפסיק למ"ד חוששין דלחלק לא צריך קרא דמסברא נפקא את"ד יע"ש ולא הבינותי דבריו דקו' הלזו תקשי ליה לדידן למאי דמשמע מדברי רבינו ז"ל דמספ"ל אי חוששין לזרע האב דא"כ גבי כסוי הדם היה לו לפסוק מספק דטעון כסוי לכל אחד ואחד שהרי למ"ד חוששין ע"כ או לא אתא לחלק אלא להטעין כסוי לכולן ולמ"ד אין חוששין אתא או לחלק וכיון דמספ"ל צריך כסוי לכל אחד מס' דומיא דאו"ב דנוהג בכוי מס' ורבנן ור"י דפרק כ"ה דס"ל דכסוי אחד לכולן ע"כ לומר דס"ל דאין חוששין וכמבואר מדברי התוספות שם. ואחר החיפוש מצאתי למוהר"ם מלובלין ז"ל סימן ס"ה שהקשה כן וכתב ב' תשובות בדבר והרואה יראה דישוב השני שכתב הרב שם עולה יפה לדברי הרב ל"מ כפי שיראה המעיין שם והנראה דאשתמיט מיניה ועוד נ"ל דאפי' למאן דס"ל

דחוששין לזרע האב ולא צרכינן או לחלק אפ"ה מצי סבר כת"ק דר"י דכסוי אחד לכולן דאו דגבי כסוי הדם אצטריך למ"ש בת"כ עוף יכול אף עוף טמא ת"ל חיה וכתב הרב קרבן אהרן ז"ל וז"ל דסמיך חיה לעוף לומר שחיה או עוף שהוא כחיה וממלת או דריש לה שלא נאמר זה או זה אלא על דברים שהן ממין אחד א"ד יע"ש כנ"ל נכון ודכוות' כעין זה קשה על מה שפסק ר' בה' נזקי ממון ועיין בתוס' שם פ' הפרה דנ"ד ע"א ד"ה או ועיין בהרב כנה"ג חי"ד סימן רפ"ח בהגב"י מ"ש משם נמוקי מוהראנ"ח מכ"י ע"ש ודו"ק ובפרק י"ד מה' אלו דין ד' כתב רבינו וז"ל כלאים הבא מחיה ומבהמה כו' צריך לכסות ואינו מברך כו' וכן השוחט ספק או כלאים בי"ט מכסה דמו לאחר י"ט וי"ל למה סתם והוה ליה לפרש דאם הוא בא מתייש הבא על הצביה דמכסין אותו בי"ט כדפרכינן בגמ' לשחוט וליכסי ומה שתי' הרב ז"ל יש בו מן הקושי כמו שתמה עליו מרן החבי"ב ז"ל סימן הנז' והנכון כמו שתי' הוא ז"ל דס"ל לרבי' דסוגיא דפ' או"ב דפריך אי בתייש הבא על הצביה לשחוט וליכסי הוא משום דאתיא כמ"ד בפ"ק די"ט דטעמא דכוי דאין שוחטין אותו ביו"ט משום דאפר כירה מוכן לודאי ואינו מוכן לספק אמנם למאי דמסיק התם דטעמא גזירה משום התרת חלבו ופסקו רבינו בפ"ג מה' י"ט וז"ל וכן בריה שהיא ספק חיה או בהמה אין שוחטין אותה בי"ט כו' שמא יאמר הרואה כו' ויבא להתיר חלבו ה"נ דבתייש הבא על הצביה נמי אין מכסין בי"ט מה"ט אלו דבריו יע"ש וע"פ דרכו י"ל מה שהקשה הרב ל"מ ז"ל שם דאמאי הוצרך רבינו לטעם גזירת חלבו הא כי היכי דבשחט חיה ועוף ונתערבו דמן אע"ג דאיכא חד דטעון כ"ה ודאי אפ"ה לא יכסה בב' דקירות משום דטרח טירחא יתירא שלא לצורך כו' ה"נ דינא הוא גבי כוי דלא נכסיה אע"ג דמספ"ל אי חיה אי בהמה משום דילמא בהמה הוא וטרח טירחא שלא לצורך וכדפרש"י ז"ל שם יע"ש. אכן כפי דברי הרב ז"ל הנה נכון דהוצרך רבינו ז"ל לטעם זה לאשמועינן דאפי' בכוי דתייש בהא על הצביה דממ"נ טעון כסוי ודאי אפ"ה אין מכסין גזירה משום התרת חלבו כנ"ל נכון ועוד כתבתי ישוב נכון בזה בחידושי על מס' י"ט יע"ש ומ"מ אכתי ק"ל למה שסתם וכתב דכלאים הבא מחיה ובהמה צריך לכסות ואינו מברך דהי"ל לפרש ולומר דאם הוא מתייש הבא על הצביה דה"ז מברך כיון דטעון כסוי ודאי מדינא ול"ל דה"ט דרבינו ז"ל דכתב דאינו מברך שמא יבואו להתיר חלבו וכמ"ש בספר זבחי צדק והביאו מרן החבי"ב סי' כ"ח שהרי מדברי רבינו ז"ל בתשו' שהשיב לחכמי לוניל הביאו מרן הכ"מ בפ"י מה' מילה מבואר שטעמו מפני הס' יע"ש וצ"ע:

עוד כתב הרב ל"מ ז"ל ליישב מה שפסק רבינו פ"א מה' מ"א דין י"ג וז"ל כלאים הבא מחיה ובהמה הוא הנקרא כוי חלבו אסור ואין לוקין עליו דלמה סתם ולא כתב דאם הוא

בא מצבי הבא על התיישה לוקין עליו ממ"נ די"ל דה"ט משום דבעינן שיהא ראוי לקרב ע"ג מזבח לאוסרו וכמ"ש רבינו בפ"ז מהל' הנזכר וכוי אינו קרב לגבי המזבח א"ד יע"ש וק"ל דכפי דבריו כלאים הבא מבהמה עם בהמה לא יהא לוקין עליו מה"ט כיון שאינו ראוי ליקרב ע"ג המזבח וכ"ת ה"נ אם כן אמאי נקט רבינו כלאים הבא מחיה ובהמה ועדיפא מינה הי"ל לאשמועינן אפי' בכלאים הבא מבהמה עם בהמה ותו דבהדי' אמרינן בת"כ פ' צו וז"ל אין לי אלא חלב שור ועז המיוחדים מנין לרבות את הכלאים ת"ל שור וכשב ועז דברי ר"ע ואם נפשך לומר הרי הוא אומר מן הבהמה לרבות את הכלאים שיכול כל שהיה בכלל עונש ישנו באזהרה כוי וחצי שיעור הואיל ואיכא בעונש כו' הרי מבואר דכלאים הבא מבהמה לוקין עליו ויש בו כרת כדנפ"ל מקרא דמן בהמה האמור בעונש וצ"ע. עוד ראיתי לעמוד במה שהקשה מרן הב"י י"ד סימן י"ב על רבי' שהשמיט מימרא דרב משרשיא בפ' בהמה המקשה דע"ה ע"ב דאמרינן התם אמר ר"מ לדברי האומר חוששין לזרע האב בן פקועה הבא על בהמה מעלייתה אותו ולד אין לו תקנה ומאחר דרבי' ז"ל פסק בה' שחיטה דמספ"ל אי חוששין לזרע האב הי"ל להביא הא דר"מ יע"ש שהניחו בצ"ע וראיתי להפר"ח ז"ל סימן הנז' ס"ק י"ג שתי' לזה וז"ל ולי לק"מ שרבינו סבור כפרש"י ז"ל שכתב וז"ל דר"מ לית ליה הא דאמרינן לעיל ד' סימנין אסר ביה רחמנא וא"כ כיון דקי"ל דד' סימנין אכשר ביה רחמנא עכ"ל סימנין דידיה יועיל להתירו לו באכילה אבל התו' ז"ל והרשב"א ושאר התוס' ס"ל דכי אמרינן ד' סימנין אכשר בי' רחמנא ה"מ כשאמו טריפה דלא הועיל בו סימני אמו אבל בן פקועה שהועילו לו סימני אמו להתירו באכילה סימני דידיה כשחוטין דמי וכאלו לית ליה סימנין דמי ולפיכך אין לולד תקנה אלו דבריו ז"ל וכן כתב מוהרש"ל בפרק הנזכר: ולדעתי קשה טובא על תי' זה שהרי בתוספות כתבו שם ד"ה ב"פ וז"ל ומודה נמי לסוגיא דריש פרקין גבי מהו לחוש לזרעו של עובר דמשמע דעובר היוצא אין לו תקנה בשחיטה דהתם הסימנין כשחוטין ושוב אינם בני שחיטה להתיר הולד ולפירוש הקונטריס כולה ההיא סוגיא דלא כותיה וזה דוחק א"ד יע"ש וכן כתב הר"ן ז"ל שם יע"ש: והשתא א"כ איך הפה יכולה לדבר דס"ל לרבינו ז"ל כפרש"י דא"כ הי"ל להשמיט ההיא דאבר היוצא ובהדיא כתב רבינו ז"ל פ"ה מהלכות מ"א הלכה י"ב דאבר היוצא אין לו תקנה בשחיטה והחלב שלו אסור ושמא נאמר דס"ל לרבינו ז"ל דבאבר היוצא לכ"ע לא אמרינן ד' סימנין אכשר ביה רחמנא דכיון דאהני שחיטת אמו לגבי עובר נמי להתירו כולו בלתי שחיטה חשיב כשחוט ולא אהני שחיטה דידיה לגבי אותו אבר משא"כ בב"פ שבא על בהמה מעלייתא דכיון דשחיטת אמו לא אהני גבי ולדה דחשיבי חצי הסימנין כשחוטין אמרינן

דסימני דידיה מועילים להתירו בשחיטה דומיא דאמו טריפה וזה נראה דעת רש"י ז"ל מדלא כתב גבי ההיא בעיא דרבי ירמיה מהו לחוש לזרעו וכו' דלית ליה הא דאמרינן ד' סימנין כו' כמו שכתב בההיא דר"מ כנ"ל: